

Subsidieregeling stimuleringslening verwijdering asbestdaken Drenthe

Gedeputeerde Staten van Drenthe;

Gelet op de Algemene subsidieverordening Drenthe 2017, de Algemene wet bestuursrecht en de Algemene Groepsvrijstellingsverordening;

BESLUITEN:

de Subsidieregeling stimuleringsregeling verwijdering asbestdaken Drenthe vast te stellen. Dit besluit treedt in werking op 15 januari 2021 en vervalt op 1 januari 2029.

Gedeputeerde Staten voornoemd,

mevrouw drs. J. Klijnsma, voorzitter
W.F. Brenkman MSc, secretaris

Assen, 5 januari 2021
Kenmerk: 4.1/2020002644

Uitgegeven: 7 januari 2021

Subsidieregeling stimuleringslening verwijdering asbestdaken Drenthe**Artikel 1 Begripsbepalingen**

In deze subsidieregeling wordt verstaan onder:

- a. AGVV: Verordening (EU) Nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014, waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard. Algemene Groepsvrijstellingsverordening (PbEU L187/1);
- b. Asbest: vezelachtige silicaten zoals actinoliet (CAS-nummer 77536-66-4), amosiet (CAS-nummer 12172-73-5), anthofylliet (CAS-nummer 77536-67-5), chrysotiel (CAS-nummer 12001-29-5), crocidoliet (CAS-nummer 12001-28-4) en tremoliet (CAS-nummer 77536-68-6);
- c. asbestdak: dak, dakgoot of gevel (gedeeltelijk) bestaande uit asbestgolfplaten, asbestdakleien of ander asbesthoudend materiaal dat aan de buitenlucht is blootgesteld. Onder asbestdak wordt ook verstaan boeidelen (opstaande zijden van een dakgoot), dakgoten en gevelpanelen;
- d. Asv: Algemene subsidieverordening Drenthe 2017;
- e. Awb: Algemene wet bestuursrecht;
- f. consumptieve lening: een door SVn gevoerde financieringsvorm. Een consumptieve lening is een persoonsgebonden, annuïtaire lening met een kortere looptijd;
- g. De-minimisverordening: Verordening (EU) Nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU 2013, L352/1);
- h. gecertificeerd bedrijf: bedrijf dat beschikt over accreditaties van de Raad van accreditatie rond de certificering ten behoeve van asbestinventarisatie, sanering en vrijgave (na afronding sanering);
- i. gevelpanelen: asbest (golf)platen of asbest leien die verticaal aan de muur zijn bevestigd;
- j. hypothecaire lening: een door SVn gevoerde financieringsvorm. Bij een hypothecaire lening dient een registergoed als onderpand. De lening is annuïtair, lineair of aflossingsvrij met een langere looptijd;
- k. krediettoets: een toets om te beoordelen of een eigenaar kredietwaardig is;
- l. Maatwerklening: een door SVn gevoerde financieringsvorm. De Maatwerklening is een bijzondere hypothecaire lening. De aanvrager moet eigenaar zijn (of eigenaar worden) van een woning waarop een hypotheekrecht kan worden gevestigd. De Maatwerklening kan alleen worden aange-

- vraagd als toestemming is verleend door de provincie. De provincie stelt ook de hoogte van de rente vast. De afgesproken rente staat vast voor de gehele looptijd;
- m. natuurtoets: de natuurtoets beoordeelt of beschermde soorten nadelige gevolgen ondervinden van een ingreep of activiteit. Met de natuurtoets kun je een ontheffing aanvragen (Wet Natuurbescherming);
 - n. SNN: Samenwerkingsverband Noord-Nederland, uitvoeringsorganisatie namens de provincie Drenthe;
 - o. staatssteun: steun als bedoeld in artikel 107, eerste lid, Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
 - p. SVn: stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten gevestigd te Hoevelaken en kantoorhoudende te Amersfoort;
 - q. Verzilverlening: een door SVn gevoerde financieringsvorm. Bij de Verzilverlening wordt de overwaarde gebruikt om de woning aan te passen. Er hoeft maandelijks geen rente en aflossing te worden betaald. Deze wordt bij de uitstaande schuld opgeteld en bij verkoop (en/of overlijden) afgelost. De Verzilverlening wordt als hypothecaire lening afgesloten en is een aanvulling op bestaande hypotheek(-en). Bij verstrekking bedraagt de Verzilverlening niet meer dan 80% van de WOZ-waarde of de getaxeerde marktwaarde van de woning.

Artikel 2 Doel

De subsidie heeft primair tot doel om de verwijdering van asbestdaken en -gevels in Drenthe te stimuleren en secundair tot doel bij te dragen aan de energietransitie in Drenthe door te stimuleren dat de gesaneerde daken worden voorzien van isolatie en zonnepanelen.

Artikel 3 Doelgroep

Subsidie kan worden verstrekt aan eigenaren van een gebouw met een asbestdak of -gevel, gelegen binnen de provincie Drenthe, alsmede vereniging van eigenaren (VVE) binnen de provincie Drenthe.

Artikel 4 Aanvraag

Een aanvraag voor subsidie wordt digitaal ingediend bij het SNN met behulp van een door Gedeputeerde Staten vastgesteld aanvraagformulier en gaat vergezeld van de in het formulier aangegeven bescheiden.

Artikel 5 Subsidiabele activiteiten

Gedeputeerde Staten verlenen subsidie in de vorm van een lening ter dekking van de kosten voor de volgende activiteiten:

- a. inventarisatie van een asbestdak door een gecertificeerd bedrijf;
- b. onderzoek in het kader van de natuurtoets;
- c. de sanering van een asbestdak, inclusief de daarbij behorende eindcontrole;
- d. de sloop van een gebouw met een asbestdak;
- e. het aanbrengen van een nieuw dak inclusief isolatie;
- f. het verstevigen, verbeteren of vernieuwen van de draagconstructie van het dak in verband met bijvoorbeeld de plaatsing van zonnepanelen;
- g. de aanschaf en het plaatsen van zonnepanelen inclusief de bijbehorende technische voorzieningen;
- h. de voorbereiding en het saneren van bodemverontreiniging bij een asbestdak als gevolg van erosie van het asbestdak binnen 2 meter van het gebouw.

Artikel 6 Subsidiabele kosten

De volgende kosten komen voor subsidie in aanmerking:

- a. kosten voor materialen, werkzaamheden en verplichtingen voor, of behorende bij het saneren van het asbestdak en of verticale gevel;
- b. kosten voor materialen en werkzaamheden voor het aanbrengen van een vervangend dak, gevelpanelen of verticale gevel;
- c. kosten voor het versterken van de dakconstructie;
- d. kosten voor materialen en werkzaamheden voor het aanbrengen van isolatiemateriaal ten behoeve van het vervangende dak of verticale gevel;
- e. kosten van een bouwkundig advies met betrekking tot de sanering of het nieuw te plaatsen dak of verticale gevel;
- f. kosten voor materialen en werkzaamheden voor het slopen van het gebouw of de verticale gevel, het afvoeren van materiaal en het egaliseren van het terrein;

- g. legeskosten voor de noodzakelijke vergunningen;
- h. kosten ten behoeve van de financiering;
- i. kosten van de voorbereiding en het saneren van bodemverontreiniging bij een asbestdak als gevolg van erosie van het asbestdak binnen 2 meter van het gebouw;
- j. kosten voor het schoonmaken of het verwijderen van riet gelegen onder een asbestdak;
- k. kosten voor materialen en werkzaamheden voor het aanbrengen van zonnepanelen.

Artikel 7 Niet subsidiabele kosten

De volgende kosten komen niet voor subsidie in aanmerking:

- a. kosten voor het geschikt maken van het gebouw of het terrein voor een nieuwe functie;
- b. kosten voor een energieprestatiecertificaat;
- c. eigen uren die de aanvrager maakt ten behoeve van het asbestsaneringsproject.

Artikel 8 Subsidiehoogte

1. De subsidie in de vorm van de lening is niet hoger dan maximaal de subsidiabele kosten met een minimum leenbedrag van € 2.500,- en een maximum leenbedrag tot € 100.000,- per eigenaar of vereniging van eigenaren (VVE).
2. De kosten voor materialen en werkzaamheden voor het aanbrengen van zonnepanelen bedragen maximaal 50% van de sanerings- en vervangingskosten.
3. De kosten van de voorbereiding en het saneren van bodemverontreiniging bedragen in het geval van een Maatwerklening maximaal 20% van de totale sanerings- en vervangingskosten.

Artikel 9 Nadere bepalingen ten aanzien van een geldlening

1. De subsidie wordt verstrekt onder de opschortende voorwaarde dat tussen de subsidieontvanger en SVn een leenovereenkomst ter uitvoering van de subsidiebeschikking tot stand komt.
2. De lening wordt verstrekt door en conform de productspecificaties en voorwaarden van SVn.
3. De overeenkomst, als bedoeld in het eerste lid, bestaat uit een van de volgende leningsvormen:
 - a. Een consumptieve lening voor de duur van maximaal 15 jaar;
 - b. Een hypothecaire lening voor de duur van maximaal 30 jaar;
 - c. Een Verzilverlening voor onbepaalde duur;
 - d. Een Maatwerklening voor de duur van maximaal 30 jaar.
4. De rente wordt vastgesteld conform de productspecificaties en voorwaarden van SVn, verhoogd met een opslag van 0,1% in verband met af te dekken risico's. De opslag is niet van toepassing op een Verzilverlening en een Maatwerklening.

Artikel 10 Verplichtingen subsidieontvanger

1. De sanering van het asbestdak of gevel dient binnen 1 jaar na afgifte van de subsidiebeschikking te zijn gestart.
2. In alle gevallen dient de sanering binnen drie jaar na afgifte van de subsidiebeschikking te zijn afgerond.

Artikel 11 Weigeringsgronden

In aanvulling op de weigeringsgronden uit de Awb en de Asv, wordt de subsidie geweigerd indien:

- a. de subsidieaanvraag na de start van het project wordt ingediend. Het asbestinventarisatie onderzoek is hiervan uitgezonderd en mag al wel zijn uitgevoerd;
- b. de verwijdering niet wordt uitgevoerd door een gecertificeerd asbestsaneringsbedrijf en het te saneren oppervlakte asbest groter is dan 35 m²;
- c. de subsidiabele kosten minder dan € 2.500,- bedragen.

Artikel 12 Subsidieplafond

Gedeputeerde Staten stellen jaarlijks het subsidieplafond vast.

Artikel 13 Verdeelsystematiek

1. Subsidieaanvragen worden afgehandeld op basis van volgorde van datum van binnenkomst.
2. Voor zover – door verstrekking van subsidie – voor aanvragen, die op dezelfde dag zijn ontvangen, het subsidieplafond wordt overschreden, wordt de onderlinge rangschikking van die aanvragen vastgesteld door middel van loting.

Artikel 14 Prestatieverantwoording

In afwijking van de artikelen 3.4, 3.5 en 3.6 van de Asv worden alle subsidies vastgesteld op basis van de werkelijk gemaakte kosten overeenkomstig artikel 3.8 van de Asv.

Artikel 15 Staatssteun

Indien er sprake is van staatssteun wordt subsidie slechts verstrekt conform de algemene en procedurele bepalingen in Hoofdstuk I en II, artikel 36 (steun voor milieubescherming) en artikel 41 (investeringssteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare energiebronnen) uit Hoofdstuk III van de AGVV of met toepassing van de De-minimisverordening.

Artikel 16 Inwerkingtreding en horizonbepaling

Deze subsidieregeling treedt in werking met ingang van 15 januari 2021 en vervalt op 1 januari 2029.

Artikel 17 Citeertitel

De subsidieregeling wordt aangehaald als Asbestdakenregeling Drenthe

Toelichting op de subsidieregeling

Algemeen

In 1993 kwam er een verbod op de verkoop en op het bedrijfsmatig gebruik van asbest. In 2015 is het ontwerpbesluit tot wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit (met het verbod op het voorhanden hebben van een asbestdak) ingediend om een verbod op asbestdaken per 2024 te bewerkstelligen. Op 4 juni 2019 hebben de leden van de Eerste Kamer het wetsvoorstel dat de grondslag moest bieden voor dit asbestdakenverbod verworpen. Dit betekent dat de in het vooruitzicht gestelde einddatum van 2024 van de baan is. De opgave om asbest uit de leefomgeving te verwijderen blijft onverminderd bestaan. Asbest is gevaarlijk voor mens en milieu en de resterende asbestdaken zijn oud en verweren steeds verder. Het beleid om deze laatste grote bron van asbestvezels in de leefomgeving aan te pakken komt voort uit het advies van de Gezondheidsraad uit 2010. Voor veel eigenaren van gebouwen met asbestdaken wordt het probleem groter omdat verzekeraars asbestdaken steeds vaker uitsluiten en banken bedrijven en particulieren niet verder willen financieren en geen hypotheek meer verstrekken. Daarmee dreigt onverkoopbaarheid en verpaupering.

Om te komen tot een nieuw perspectief, na het afketsen van het verbod, hebben het Rijk, provincies, gemeenten, betrokkenen uit de bouw- en asbestsector en andere maatschappelijke partijen in de tweede helft van 2019 gewerkt aan een uitvoeringsplan. Hieruit is een gedeeld draagvlak ontwikkeld dat met de afwezigheid van een wettelijk verbod de asbestsanering van daken en gevels gestimuleerd wordt met een pakket van niet-wettelijke maatregelen. Daarbij wordt omgeschakeld van een situatie waarin sprake zou zijn van een asbestdakenverbod, naar een situatie waarin de vrijwillige sanering wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Deze regeling is daarvoor een middel. De regeling moet ervoor zorgen dat eigenaren aan de slag gaan met vervanging. Helaas, zonder de wetgeving als sluitstuk en waarborg bestaat nog lange tijd het risico dat asbestdaken in het buitengebied en in dorpen en steden aanwezig blijven; langer dan eigenlijk gewenst is.

Gebrek aan voldoende financiële middelen is voor eigenaren reden om niet tot uitvoering van dakvervanging over te gaan. Deze regeling kan vanwege landelijke financieringsregels (rond kredietcheck) voor een deel van de groep niets betekenen, ook al is in deze regeling de Maatwerklening en Verzilvening geïntroduceerd.

Artikel 5, onder a

Een particulier mag onder voorwaarden een asbestdak zelf verwijderen. In deze gevallen is normaal gesproken geen asbestinventarisatierapport nodig. In dat geval is alleen een melding benodigd bij de

gemeente voor het mogen afvoeren van het afval naar het gemeentelijk milieupark/afvalbrenngstation. Dit geldt voor de sanering van asbestgolfplaten, leien of gevelpanelen indien de oppervlakte niet groter is dan 35 m², mits geschroefd.

Om in het kader van deze regeling een lening aan te kunnen vragen dient een particuliere eigenaar die de sanering zelf uitvoert, in ieder geval een asbestinventarisatieonderzoek te laten uitvoeren. Daarmee wordt bewijs geleverd dat het om asbesthoudende materialen gaat en wordt voorkomen dat ongeoorloofd gebruik wordt gemaakt van beschikbare subsidiegelden.

Artikel 5, onder b

Sinds 2017 zijn provincies bevoegd gezag voor de bescherming van kwetsbare plant- en diersoorten zoals omschreven in de Wet Natuurbescherming (soortenbescherming). De werkzaamheden voor de vervanging van asbestdaken kunnen (de verblijfplaatsen van) kwetsbare diersoorten verstoren, met name in het landelijk gebied, maar ook in stedelijk gebied. Als hier vooraf niet naar is gekeken, kan dit leiden tot stillegging van het saneringsproject. In 2018 is een werkgroep van enkele provincies, aangevuld met vertegenwoordigers van Zoogdiervereniging en Vogelbescherming Nederland, gestart met de ontwikkeling van een zogenaamde preventiecheck om de samenloop van soortenbescherming en asbestdaksanering te bevorderen. Deze check wordt naar verwachting in 2021 geïntroduceerd. Hiermee kan specifiek worden bepaald welke voorzorgsmaatregelen nodig zijn om overtredingen te voorkomen en wanneer ecologisch onderzoek nodig is (eventueel gevolgd door een provinciale ontheffing). De preventiecheck betreft een invulling van de zorgplicht en komt niet in de plaats van een ontheffing. Het moment van asbestinventarisatie is het meest geschikt om toepassing van de preventiecheck te borgen. Met ketenpartijen zijn afspraken gemaakt over structurele toepassing van de preventiecheck.

In bepaalde situaties en onder bepaalde voorwaarden geldt een uitzondering en kan een ontheffing worden verleend of kan sprake zijn van een vrijstelling. Voor het verkrijgen van een ontheffing dient onderzoek te worden gedaan naar de aanwezige beschermde soorten. Het onderzoek en het verkrijgen van een ontheffing kan enige tijd in beslag kan nemen. Uitgebreide informatie: <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/wnb/@125291/soortenbescherming/>.

Artikel 5, onder g

Zonnepanelen mogen meegefinancierd worden, waarbij deze niet per definitie op het gesaneerde dak hoeven te worden teruggeplaatst als er een ander geschikt dak op het perceel aanwezig is. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een te saneren object niet altijd geschikt is voor het plaatsen van zonnepanelen vanwege de ligging ten opzichte van de zon of door begroeiing in de directe omgeving.

Artikel 6

De via de laagrentende lening beschikbaar te stellen subsidie biedt mogelijkheden om meer dan alleen een asbestdak te vervangen. In de meeste gevallen moet er ook weer een nieuw dak komen. Maar soms wordt ervoor gekozen om het gebouw, zoals een vervallen schuur, te slopen. Wij bieden de mogelijkheid om tot een maximumbedrag van € 100.000,- voor de lening in zijn totaliteit, deze onderdelen mee te financieren. Voor consumptieve leningen geldt dat deze nooit het bedrag van € 20.000,- kunnen overstijgen, inclusief het eventueel meefinancieren van zonnepanelen.

De verwijdering van een asbestdak kan in sommige gevallen leiden tot andere kosten dan directe vervangingskosten, bijvoorbeeld als gevolg van aanpassing van het bouwwerk om het nieuwe dak te kunnen aanbrengen. Dit zijn kosten die redelijkerwijs voor het risico van de eigenaar horen te komen. Desondanks is in de regeling hierin voorzien, omdat de vervanging van een asbestdak erom vraagt dat er ook weer een vervangend dak wordt aangebracht (tenzij sloop van het gebouw aan de orde is).

Artikel 6, onder i

Door afspoeling van asbestvezels is onder asbestdaken zonder (goed functionerende) dakgoot in de afwateringszone onder het dak in de toplaag van een onverharde bodem vaak sprake van (ernstige) bodemverontreiniging met asbestvezels. Omdat dergelijke verontreiniging niet altijd zichtbaar is, is het wenselijk dat die bodemverontreiniging tegelijkertijd met het verwijderen van het dak wordt gesaneerd. Om tegelijkertijd het verwijderen van de toplaag van de bodem te stimuleren bij het vervangen van een asbestdak zonder (goed functionerende) dakgoot, zijn deze kosten daarom op te voeren als subsidieabele kosten.

Artikel 6, onder j

Er zijn situaties waarbij riet onder asbestdaken is verwerkt. Bij sanering moeten aanwezige asbestvezels in het riet worden verwijderd, met extra kosten als gevolg. In voorkomende gevallen zijn deze kosten subsidiabel.

Artikel 8, lid 2

Met het bieden van de mogelijkheid om een deel van de lening te gebruiken voor de aanschaf van zonnepanelen, draagt de regeling er mede aan bij om 'zon op dak' te stimuleren. Het meefinancieren van zonnepanelen is toegestaan tot een maximum van 50% van de saneringskosten van het oude dak plus de vervangingskosten van het nieuwe dak, waarbij de totale subsidiehoogte maximaal € 100.000,- bedraagt. Voor consumptieve leningen geldt dat deze nooit het bedrag van € 20.000,- kunnen overstijgen, inclusief het eventueel meefinancieren van zonnepanelen.

Artikel 9, lid 1

In de overeenkomst worden onder andere een regime voor betaling van rente, aflossing en afspraken met betrekking tot zekerheden opgenomen.

Er zijn vier vormen van financiering, waarbij de particuliere aanvrager in eerste instantie een aanvraag indient voor een consumptieve lening (a), een hypothecaire lening (b) of een Verzilverlening (c). Een keuze voor de Maatwerklening (d) kan worden gemaakt als de aanvraag van lening a, b of c niet door de kredietcheck komt. De financieringsvormen c en d zijn alleen beschikbaar voor particulieren. Zakelijke aanvragers krijgen in geval van afwijzing van situatie a of b een afwijzingsbrief.

Artikel 9, lid 3, onder c

Bij de Verzilverlening wordt een lening verstrekt op basis van de overwaarde van de woning. De lening is voor onbepaalde duur; afrekening vindt plaats bij verkoop of overlijden. Deze lening heeft geen gevolgen voor het maandelijkse besteedbare inkomen. De lening wordt iedere maand hoger door bijschrijving van de rent en de overwaarde van (gebouwen) lager. De geldende rente wordt op moment van afsluiten vastgezet voor de gehele looptijd. De Verzilverlening incl. oplopende rente, opgeteld bij de huidige eventuele andere (hypotheek)schulden, mag nooit boven 80% van de marktwaarde (of WOZ) van de woning komen. De minimale instapleeftijd is 10 jaar voor de wettelijke AOW-leeftijd en kent geen maximumleeftijd;

Artikel 9, lid 3, onder d

De Maatwerklening is bedoeld voor particulieren met te weinig inkomen om in aanmerking te komen voor een normale lening, maar wel met voldoende onderpand. Indien er sprake is van onvoldoende onderpand ten opzichte van de (te maken) hypotheekschuld kan er nooit geleend worden voor het verwijderen van een asbestdak.

De eerste drie jaar wordt geen rente en aflossing betaald. Na drie jaar vindt een hertoets plaats; bij voldoende financiële draagkracht begint de leningnemer met het betalen van rente en aflossing. Bij onvoldoende financiële draagkracht wordt de periode waarin geen rente en aflossing hoeft te worden betaald verlengd. De hertoets wordt vervolgens periodiek herhaald. De niet betaalde rente wordt kwijtgescholden en de niet betaalde aflossing dient te worden voldaan bij verkoop van de woning dan wel einde van de looptijd van de lening.

Artikel 11, onder b

Asbestinventarisaties zijn verplicht bij de renovatie of sloop van gebouwen en objecten van vóór 1994. Zowel het Asbestverwijderingsbesluit 2005 (Avb) als de Arboret schrijft een totale asbestinventarisatie voor, ofwel visuele inspectie met monsterneming (type A), of met de Handheld Asbestanalyser zodra deze is geaccrediteerd, plus uitbreiding met een destructief onderzoek (type B) als er gesloopt gaat worden. Inventarisaties zijn drie jaar geldig, daarna moeten ze worden geactualiseerd. Verwijdering en afvoer moet worden uitgevoerd door een daartoe gecertificeerd bedrijf. Volgens het Asbestverwijderingsbesluit 2005 mogen particulieren bij het verwijderen van geschroefde, asbesthoudende platen, leien en gevelpanelen met hecht gebonden asbestvezels, voor zover de woning of het (bij)gebouw niet voor de uitoefening van een beroep of bedrijf wordt gebruikt of is bestemd, zelf uitvoeren. De oppervlakte van de te verwijderen asbesthoudende platen of leien door particulieren bedraagt maximaal 35 m² per kadastraal perceel. In het kader van deze regeling dient een particuliere eigenaar die de sanering zelf uitvoert, in ieder geval een asbestinventarisatieonderzoek te laten uitvoeren, zodat duidelijk is dat het om asbesthoudende materialen gaat. Daarmee wordt voorkomen dat ongeoorloofd gebruik wordt gemaakt van beschikbare subsidiegelden.

Artikel 15 staatssteun

Wanneer er sprake is van een subsidieverlening aan een onderneming, kan er sprake zijn van staatssteun. De Subsidieregeling stimuleringslening verwijdering asbestdaken Drenthe valt onder toepassing van artikel 36 van de AGVV, steun voor milieubescherming, en artikel 41 van de AGVV, investeringssteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare energiebronnen. De gehele regeling is hiervoor kennisgegeven bij de Europese Commissie. De meeste subsidies aan ondernemingen zullen onder dit artikel kunnen vallen vanwege de relatief lage steunintensiteit. Mocht dit toch niet kunnen, dan wordt de De-minimisverordening gebruikt voor verlening van de steun.